FUQAROLIK JAMIYATI INSTITUTLARINING AYOLLAR LIDERLIGINI QO‘LLAB-QUVVATLASHDAGI O‘RNI

Jabborova Sayyoraxon Muxammadkobilovna

Andijon davlat pedagogika instituti

Milliy g‘oya, ma’naviyat asoslari va

huquq ta’limi kafedrasi o‘qituvchisi

E-mail: sayyoraxonjabborova754@gmail.com

Tel.: +998-93-413-34-02

Annotatsiya. Mazkur maqolada fuqarolik jamiyati institutlarining ayollar liderligini rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlashdagi o‘rni ijtimoiy-falsafiy nuqtai nazardan tahlil qilingan. Yangi O‘zbekistonda gender tengligini ta’minlash, ayollarning siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy faolligini oshirish borasida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmuni yoritilgan. Shuningdek, nodavlat notijorat tashkilotlari, mahalla, ommaviy axborot vositalari, ta’lim muassasalari hamda siyosiy partiyalarning ayollar liderligini rivojlantirishdagi ahamiyati ochib berilgan. Tadqiqot natijasida fuqarolik jamiyati institutlari va davlat hamkorligini mustahkamlash ayollar rahbarlik salohiyatini yuksaltirishning muhim omili ekanligi asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: fuqarolik jamiyati, ayollar liderligi, rahbar ayol, gender tengligi, nodavlat notijorat tashkilotlari, mahalla, ijtimoiy faollik, demokratik islohotlar, ijtimoiy falsafa.

Bugungi globallashuv va demokratik taraqqiyot sharoitida fuqarolik jamiyati institutlari jamiyat rivojlanishining muhim omillaridan biri sifatida e’tirof etilmoqda. Mazkur institutlar fuqarolarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ijtimoiy faollikni oshirish hamda davlat va jamiyat o‘rtasidagi samarali hamkorlikni ta’minlashda muhim vazifani bajaradi. Ayniqsa, ayollar liderligini rivojlantirish, ularning boshqaruvdagi ishtirokini kengaytirish va ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishda fuqarolik jamiyati institutlarining roli tobora ortib bormoqda.

Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar ayollarning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlash, ularning intellektual salohiyatini ro‘yobga chiqarish va rahbarlik faoliyatiga keng jalb etishga qaratilgan. Natijada ayollar davlat boshqaruvi, ilm-fan, ta’lim, tadbirkorlik va fuqarolik jamiyati tizimlarida tobora faol ishtirok etmoqda. Fuqarolik jamiyati institutlari davlat va jamiyat o‘rtasida o‘ziga xos ko‘prik vazifasini bajaradi. Ularning asosiy maqsadi fuqarolarning tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash, ijtimoiy hamkorlikni rivojlantirish va demokratik qadriyatlarni qaror toptirishdan iborat. Ayollar liderligini rivojlantirishda ushbu institutlarning faoliyati alohida ahamiyat kasb etadi. Nodavlat notijorat tashkilotlari ayollarning huquqiy madaniyatini oshirish, ularning kasbiy malakasini rivojlantirish, tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash hamda rahbarlik ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qilmoqda. Turli treninglar, seminarlar, mentorlik dasturlari va ijtimoiy loyihalar orqali ayollarning boshqaruv salohiyati rivojlantirilmoqda.

Mahalla instituti ham ayollar liderligini rivojlantirishning muhim ijtimoiy maydoni hisoblanadi. Mahalla fuqarolar yig‘inlari xotin-qizlarning muammolarini o‘rganish, ularning bandligini ta’minlash, oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish va yosh qizlarni ijtimoiy faollikka jalb etishda muhim o‘rin tutadi. Mahalla tizimida faoliyat yuritayotgan xotin-qizlar faollari jamiyatda ayollar manfaatlarini himoya qilish va ularning tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda.

Ta’lim muassasalari ham ayollar liderligini rivojlantirishda strategik ahamiyatga ega. Oliy ta’lim muassasalarida liderlik kompetensiyalarini shakllantirishga qaratilgan o‘quv dasturlari, ilmiy loyihalar va ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar yosh ayollarning boshqaruv salohiyatini rivojlantirishga imkon yaratmoqda. Zamonaviy ta’lim nafaqat bilim berish, balki tanqidiy fikrlash, strategik rejalashtirish va samarali muloqot ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi. Ommaviy axborot vositalari va raqamli platformalar ayollar liderligi g‘oyalarini keng targ‘ib etishda muhim vositaga aylandi. Muvaffaqiyatli ayol rahbarlar

faoliyatini ommalashtirish, ularning tajribasini yosh avlodga yetkazish hamda jamiyatda gender stereotiplarini kamaytirishga xizmat qiluvchi media loyihalar ijobiy natijalar bermoqda. Ijtimoiy-falsafiy jihatdan ayollar liderligi shaxs erkinligi, teng imkoniyatlar, ijtimoiy adolat va inson qadrini ulug‘lash tamoyillari bilan uzviy bog‘liq. Fuqarolik jamiyati institutlari aynan shu qadriyatlarni amaliyotga tatbiq etish orqali ayollarning jamiyatdagi mavqeini mustahkamlaydi. Bunday jarayon demokratik boshqaruvni rivojlantirish, inson kapitalini yuksaltirish va barqaror taraqqiyotni ta’minlashga xizmat qiladi. Bugungi kunda fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish ham ayollar liderligini rivojlantirishning yangi imkoniyatlarini yaratmoqda. Onlayn ta’lim, masofaviy mentorlik, professional tarmoqlar va ijtimoiy platformalar orqali ayollar bilim almashish, tajriba orttirish hamda xalqaro hamkorlikni rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Bu esa ularning global raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Fuqarolik jamiyati institutlari ayollar liderligini rivojlantirishning muhim ijtimoiy mexanizmlaridan biridir. Ular ayollarning huquqiy ongi, kasbiy salohiyati va boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish, ijtimoiy faolligini oshirish hamda davlat va jamiyat boshqaruvida munosib ishtirokini ta’minlashga xizmat qiladi. Yangi O‘zbekistonda fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatini yanada takomillashtirish, davlat organlari bilan hamkorligini kuchaytirish, ayollar uchun liderlik maktablari va mentorlik dasturlarini kengaytirish, yosh ayollarni boshqaruv faoliyatiga tayyorlash bo‘yicha tizimli ishlarni davom ettirish maqsadga muvofiqdir. Bu chora-tadbirlar mamlakatda gender tengligini mustahkamlash, fuqarolik jamiyatini rivojlantirish va demokratik islohotlarning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2023.

2. O‘zbekiston Respublikasining “Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlari to‘g‘risida”gi Qonuni. 2019-yil 2-sentabr, O‘RQ–562.

3. O‘zbekiston Respublikasining “Nodavlat notijorat tashkilotlari to‘g‘risida”gi Qonuni. (Yangi tahriri).

4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni. 2022-yil 28-yanvar, PF–60.

5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2030-yilgacha gender tengligiga erishish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risidagi qarori.

6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2021.

7. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2016.